

آسیب‌شناسی اجتماعی-اقتصادی شهرهای جدید در راستای پایداری اجتماعی

(مطالعه موردی: شهر جدید اندیشه)^۱

سیدامیر چاوشی (دانشجوی دکتری، گروه جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران)

amirchavoshi760@gmail.com

ناصر اقبالی (استاد گروه جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران، نویسنده مسئول)

dr.nasereghbali41@gmail.com

آریتا رجبی (دانشیار گروه جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران)

azitarajabi@yahoo.com

چکیده

آسیب‌های اجتماعی-اقتصادی در شهرهای جدید، چالش‌های مهمی را برای دستیابی به پایداری اجتماعی ایجاد می‌کنند. شهرهای جدید که با هدف کاهش فشار جمعیت و مسائل شهری در اطراف کلانشهرها ساخته می‌شوند، اغلب با مشکلاتی مانند نابرابری‌های اقتصادی، فقر، نارضایتی از کیفیت زندگی، کمبود امکانات رفاهی و تفریحی، آلودگی محیط زیست و ضعف در انسجام اجتماعی مواجه هستند. شهر جدید اندیشه نیز از این معضلات مبرا نیست و به دلیل همجواری با کلانشهر تهران و انتقال سرریز جمعیتی به آن، از فشارهای اقتصادی و اجتماعی فراوانی رنج می‌برد. هدف پژوهش حاضر، آسیب‌شناسی اجتماعی-اقتصادی شهرهای جدید در راستای پایداری اجتماعی شهر جدید اندیشه است. این پژوهش به لحاظ هدف، کاربردی و از نظر نوع و ماهیت، توصیفی-تحلیلی است و در بخش پژوهش اسنادی و پژوهش میدانی انجام شده است. جامعه آماری شامل ساکنان شهر اندیشه و ابزار گردآوری داده‌ها پرسشنامه بوده است. حجم نمونه با استفاده از فرمول کوکران ۳۸۴ نفر برآورد شد که به منظور افزایش اعتبار پژوهش به ۴۵۰ نفر افزایش یافت. براساس نتایج به دست آمده از روش دلفی در دو مرحله، شاخص‌های متعددی برای پایداری اجتماعی در

۱. این مقاله مستخرج از رساله دکتری نویسنده اول مقاله با عنوان «آسیب‌شناسی اجتماعی-اقتصادی شهرهای جدید در راستای پایداری اجتماعی (مطالعه موردی: شهر جدید اندیشه)»، در دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی است.

شهر جدید اندیشه شناسایی و اولویت‌بندی شده‌اند. در مرحله اول دلفی، خبرگان لیستی از شاخص‌های احتمالی را ارائه کردند که پس از جمع‌بندی و حذف موارد تکراری، این شاخص‌ها در مرحله دوم دلفی مورد بازبینی و امتیازدهی قرار گرفتند. خبرگان معتقد بودند آسیب‌های مرتبط با کاهش سرمایه و انسجام اجتماعی، امنیت و مشارکت شهروندان از مهمترین چالش‌ها برای پایداری اجتماعی شهر هستند. ساکنان همچنین مسائل مربوط به دسترسی به خدمات شهری، کیفیت محیط زندگی و فضاهای عمومی را از چالش‌های اصلی پایداری شهری می‌دانستند. در مجموع دیدگاه خبرگان و ساکنان تا حدودی متفاوت و برخی اولویت‌ها متمایز بودند که می‌تواند ناشی از تجربیات و منافع متفاوت این دو گروه باشد.

واژگان کلیدی: آسیب‌شناسی اجتماعی-اقتصادی، شهرهای جدید، شهر جدید اندیشه

۱. مقدمه

رشد و گسترش ابعاد فیزیکی و اجتماعی شهرها، ناشی از افزایش جمعیت شهری تأثیرات قابل توجه و در عین حال اجتناب‌ناپذیری را بر زندگی شهری گذاشته است (کورا، ۲۰۲۰)^۱. این تأثیرات طیف وسیعی از معضلات و مشکلات اجتماعی-اقتصادی و نابسامانی‌های کالبدی-فیزیکی را شامل می‌شود؛ ضمن اینکه هر یک از ابعاد مذکور در ارتباط متقابل، یکدیگر را نیز تحت تأثیر قرار می‌دهند (صیدبیگی و همکاران، ۱۳۹۸). آنچه که در این بین از اهمیت فوق‌العاده‌ای برخوردار است، روابط انسانها در ابعاد کمی و کیفی آن است. دیگر همچون گذشته از روابط گرم و صمیمی ساکنان شهرها خبری نیست و روابط انسانها فقط در قالب‌های رسمی، کاری و اداری تعریف می‌شود؛ که این خود بر مشکلات موجود دامن می‌زند و هم می‌تواند منشأ بسیاری از آسیب‌های اجتماعی-اقتصادی دیگر باشد و البته این موضوع در شهرهای جدید نمود بیشتری داشته و دارد (کلانتری و همکاران، ۱۴۰۱: ۴۱۰-۱). در زمان حاضر شهرهای ایران به گونه‌ای هستند که به لحاظ کیفیت زندگی با انواع مسائل و مشکلات اقتصادی-اجتماعی مواجه‌اند و این موضوعات نیز ارتباطی مستقیم با مقوله کیفیت محیط

شهری دارد (چویی و همکاران، ۲۰۱۹: ۱۹۸)^۱. از این‌رو هدف پژوهش حاضر، آسیب‌شناسی اجتماعی-اقتصادی شهرهای جدید در راستای پایداری اجتماعی شهر جدید اندیشه است. در شهرهای جدید بحث پایداری اجتماعی از اهم مسائلی است که منجر به مطلوبیت یا عدم مطلوبیت این فضاها می‌شود و آسیب‌های اجتماعی و اقتصادی متعددی را می‌تواند به همراه داشته باشد. این آسیب‌ها در جوامع متفاوت قابل قیاس با یکدیگر نبوده و ریشه‌یابی علل پیدایش آنها در متن اجتماع، اقتصاد و کالبد همان جامعه قابل بررسی است. در برخی موارد ممکن است کل نظام اجتماعی از ابعاد متعدد دچار کاستی و عدم توزیع مناسب منابع باشد و این خود سرچشمه آسیب اجتماعی افراد در آن جامعه خواهد بود (آیینی و همکاران، ۱۳۹۸: ۴۶-۳۳). دردها و نابسامانی‌های اجتماعی، به عنوان موضوع مورد مطالعه آسیب‌شناسی اجتماعی-اقتصادی قرار می‌گیرند که اهم آنها عبارتند از: خصومت گروه‌ها و طبقات اجتماعی و اقتصادی، اختلالات روانی و آثار و عوارض آن در کشمکش‌های اجتماعی، عوامل پیدایش و تشدید آن و شیوه‌های پیشگیری و درمان آنها.

از آنجایی که رشد جمعیت و در نتیجه، گسترش ابعاد فیزیکی شهرهای جدید از سرعت و شدت بیشتری نسبت به شهرهای سنتی برخوردار است و علاوه بر آن ارائه خدمات و امکانات بیشتر خود عامل هجوم جمعیت و ایجاد مسائل و آسیب‌های مضاعف در این سکونتگاه‌ها می‌شود (سنچولی و همکاران، ۱۴۰۱: ۳۹۸-۳۷۹) لذا این سرعت شکل‌گیری و گسترش در کنار گستردگی تغییرات ماهیتی و پیچیدگی آسیب‌های اجتماعی-اقتصادی ناشی از آن، اقتضا می‌کند که با دیدی جامع‌نگر و همه‌جانبه به جنبه‌های مختلف این آسیب‌ها توجه شود تا بتوان به راهکارهای تحقق پایدار اجتماعی دست یافت (رملی، ۲۰۲۲)^۲. شهرهای جدید در ایران، از جمله شهر جدید اندیشه، به منظور کاهش فشارهای جمعیتی بر شهرهای بزرگ و ایجاد فضایی مناسب برای زندگی طراحی شده‌اند. با این حال، این طرح‌ها با چالش‌های متعددی مواجه هستند که به عدم موفقیت آن‌ها در جذب جمعیت و تحقق

1. Choi

2. Ramli

اهداف اجتماعی-اقتصادی منجر شده است. از جمله مسائل مهم می‌توان به نبود برنامه جامع برای انتقال صنایع از مادرشهرها به این شهرها، عدم وجود سیستم حمل‌ونقل عمومی کارآمد، و عدم پیش‌بینی دقیق نیازهای جمعیتی اشاره کرد. همچنین، ضعف در مکان‌یابی و عدم حمایت دولت از این پروژه‌ها، باعث شده است که این شهرها نتوانند به‌عنوان گزینه‌های جذاب برای زندگی مطرح شوند. در نتیجه، محققان به بررسی آسیب‌شناسی اجتماعی-اقتصادی این شهرها پرداخته‌اند تا دلایل ناکامی آن‌ها را شناسایی کنند و راهکارهایی برای بهبود شرایط ارائه دهند.

لذا این مسئله که آسیب‌های اصلی اجتماعی و اقتصادی شهر جدید اندیشه کدامند و چگونه می‌توان با شناخت درست این آسیب‌ها به راهکاری برای رفع آن‌ها و تحقق رویکرد پایداری اجتماعی دست یافت، مسئله اصلی پژوهش حاضر است. در این راستا، سعی بر آن است تا با استفاده از مفهوم پایداری اجتماعی، به تدوین آسیب در ابعاد اجتماعی-اقتصادی شهر جدید اندیشه پرداخته شود و از این طریق به شناسایی و اولویت‌بندی راهبردها در جهت رفع این آسیب‌ها و بهبود بخشی فضای شهر جدید اندیشه دست یافت.

۲. پیشینه پژوهش

شالی و همکاران (۱۴۰۳)، در مقاله خود با عنوان «سنجش وضعیت شاخص‌های توسعه پایدار شهری در شهر جدید سهند»، به این نتایج دست یافتند که وضعیت شهر جدید سهند از نظر شاخص‌های توسعه پایدار در تمامی ابعاد پایین است و بین فازهای شهر جدید سهند در زمینه شاخص‌های توسعه پایدار، تفاوت قابل توجهی وجود دارد. فازهای ۱ و ۲ به ترتیب در اولویت اول و دوم و فازهای ۳ و ۴ در اولویت‌های بعدی قرار دارد. فازهای ۱ و ۲ شهر جدید سهند به دلیل قدمت بیشتر و شکل‌گیری زیرساخت‌ها، خدمات شهری، برخورداری از فعالیت‌های اقتصادی و عملکرد بهینه مدیریت شهری در ارائه خدمات وضعیت مطلوب‌تری از نظر شاخص‌های پایداری نسبت به فازهای ۳ و ۴ دارند. برنامه‌ریزی برای کاهش مشکلات شهر جدید سهند از طریق گسترش

فضاهای جمعی، افزایش کمی و کیفی فضاهای خدماتی و مشارکت فعال شهروندان در اداره شهر می تواند در بهبود وضعیت شهر سهند مؤثر واقع شود.

شاکرمی و شکوهی (۱۴۰۲) در مقاله خود با عنوان «برنامه ریزی راهبردی توسعه شهرهای جدید در ایران (مطالعه موردی شهر جدید پردیس)» به این نتایج دست یافتند که عوامل کلان تأثیرگذار بر توسعه شهر جدید پردیس، سیاست های کلان مدیریت کشور، کمبود بسترهای شغلی، زیرساخت های نامناسب، سیاست های وزارت راه و شهرسازی در امر مسکن و مسئله خدمات شهری از جمله تأمین آب شرب شهر هستند.

جهانشاهلو و همکاران (۱۴۰۲) پژوهشی با عنوان «تأثیر اصول زیرساخت های شهری در ارتقاء سطح رضایت مندی شهروندان (نمونه موردی: شهرهای جدید اندیشه و پرند)» انجام داده اند. نتایج این پژوهش نشان می دهد که در شهر جدید پرند، معیار اکوسیستم و منظر شهری بالاترین سطح رضایت را دارد. شاخص هایی مانند وجود مسیل، نیروگاه تولید برق، تعداد تخت بیمارستان، کیفیت آب، شاخص دسترسی به مسکن، استفاده مجدد از آب باران و رواناب و وجود تصفیه خانه آب از مهم ترین شاخص ها با بالاترین امتیاز در این شهر به شمار می آیند. در مقابل، پایانه مسافربری اتوبوس، ورزشگاه، مؤسسات آموزش عالی و تعداد موزه ها کمترین امتیاز را کسب کرده اند. در شهر جدید اندیشه، بر اساس نتایج پژوهش، شاخص های مرتبط با عدالت و برابری مانند جمعیت تحت پوشش گازرسانی و دسترسی به اینترنت خانگی بالاترین امتیاز را دارند که نشان دهنده توزیع عادلانه تر امکانات و خدمات در میان ساکنان است. در عین حال، شاخص های خدمات آموزشی و فرهنگی، بیمه خدمات درمانی، اشتغال و دستمزد، تعداد بیمارستان ها، منابع آب آشامیدنی و دفاتر پست و مراکز مخابراتی کمترین امتیاز را دارند. معیار اکوسیستم و منظر شهری در این شهر نیز در بالاترین سطح رضایت شهروندان قرار گرفته است. به طور کلی، در شهر جدید اندیشه معیارهای فنی-موضوعی و مالی-اقتصادی و در شهر جدید پرند، معیار دسترسی و شکل گیری فضایی پایین ترین

سطح رضایتمندی را نشان می‌دهند. این نتایج بیانگر نقاط قوت و ضعف زیرساخت‌های شهری در دو شهر مورد مطالعه است و برای بهبود شرایط آینده راهنمایی‌هایی ارائه می‌کند.

سنچولی و همکاران (۱۴۰۱)، در پژوهش خود تحت عنوان «تحلیل آمایشی رویکردهای برنامه‌ریزی و طراحی شهر جدید تیس در راستای توسعه منطقه‌ای سواحل مکران»، به این نتیجه رسیدند که خروج منطقه از محرومیت و آسیب‌پذیری، ایجاد قطب علمی و آموزشی در منطقه، و طراحی شهری نوین و هوشمند برای ایجاد شهر پایدار، مهمترین رویکردهای تبیین‌کننده برنامه‌ریزی و طراحی شهر جدید تیس بوده‌اند. همچنین بین رویکردهای برنامه‌ریزی و طراحی شهر جدید تیس و توسعه منطقه‌ای سواحل مکران ارتباط معنادار مثبتی برقرار است و در این بین متغیر سرمایه‌گذاری در سواحل مکران بالاترین ارتباط را با توسعه منطقه‌ای داشته است.

خضولو و کریمی (۱۴۰۱) مقاله‌ای نوشتند با عنوان «ارزیابی تهدیدات و آسیب‌پذیری شهر جدید اندیشه با رویکرد پدافند غیرعامل». نتایج این پژوهش نشان می‌دهد که در بخش ارزیابی تهدیدات، تهدیدهای سخت شامل حملات هوایی و موشکی و تهدیدهای نرم یعنی تظاهرات و آشوب، بیشترین احتمال وقوع تهدید را داشته‌اند و تهدیدهای زیستی کمترین امتیاز را کسب کرده‌اند. محور اصلی تحقیق حاضر تهدید حملات هوایی با تأکید بر خسارات کالبدی و فیزیکی است. در بخش ارزیابی آسیب‌پذیری نیز، ۰۶/۲۳ درصد قطعه‌ها آسیب‌پذیری خیلی کم، ۷۸/۲۶ درصد آسیب‌پذیری کم، ۷ درصد آسیب‌پذیری متوسط، ۴۰/۲۱ درصد آسیب‌پذیری زیاد و ۰۱/۱۲ درصد قطعات آسیب‌پذیری خیلی بالا را داشته‌اند. بدیهی است که قطعاتی که در شمال و مرکز شهر قرار دارند، مانند معادن شن و ماسه در شمال شرقی، پمپ بنزین پتروپال در بلوار امام خمینی در مرکز شهر، پست برق Kv63 در خیابان استاد فروزانفر، اداره مخابرات فازهای ۲ تا ۵ و بیمارستان تأمین اجتماعی در مرکز شهر، در معرض آسیب‌پذیری بالایی قرار دارند.

آیینی و همکاران (۱۳۹۸)، مقاله‌ای نوشتند با عنوان «ارائه مدل ارزیابانه از چالش‌های نظام مدیریت شهری شهرهای جدید ایرانی بر مبنای رویکرد مدل‌سازی ساختاری-تفسیری (ISM)»، نتایج این تحقیق ضمن یاری‌رسانی به برنامه‌ریزان و سیاست‌گذاران این بخش در بازنگری نظام مدیریت شهری شهرهای جدید می‌تواند میزان موفقیت اصلاح ساختار این نظام را در ارتقای توان مقابله با چالش‌ها و ارتقای کیفیت زندگی شهروندان در این شهرها بالا ببرد.

عزیز و همکاران^۱ (۲۰۲۳) پژوهشی انجام دادند با عنوان «اولویت‌بندی معیارهای تاب‌آوری و شاخص‌های آسیب‌پذیری برای واکنش به بحران اضطراری جاده‌ای: رویکرد فرآیند تحلیل سلسله مراتبی (AHP)». هدف این مقاله، توسعه یک چارچوب آمادگی بحران در پاسخ به بحران ترافیک جاده‌ای برای آژانس‌های مجری قانون در امارات متحده عربی بوده است. شاخص‌ها در سه مجموعه مجزا رتبه‌بندی شدند: مدیریت اطلاعات و ارتباطات، برنامه‌ریزی واکنش سریع و آموزش و مانور. در این مقاله به شاخص‌های کالبدی و سازه‌ای پل‌های جاده‌ای تأکید شده است.

نگوین^۲ و همکاران (۲۰۲۲) پژوهشی انجام دادند با عنوان «اثرات نامتقارن عدم قطعیت جهانی: آسیب‌پذیری اجتماعی-اقتصادی و زیست‌محیطی کشورهای در حال توسعه»، این پژوهش با هدف بررسی تأثیرات نوسانات شاخصه‌ای عدم قطعیت جهانی بر آسیب‌پذیری اجتماعی-اقتصادی و محیطی داخلی در ۵۴ کشور در حال توسعه انجام شد. برآوردهای تجربی تحقیق نشان می‌دهد که آسیب‌پذیری اجتماعی-اقتصادی و زیست‌محیطی را نمی‌توان از طریق یک الگو حل نمود.

۳. روش‌شناسی پژوهش

پژوهش حاضر از نظر هدف، کاربردی و از حیث نوع و ماهیت، توصیفی-تحلیلی می‌باشد. در بخش مبانی نظری، روش پژوهش مبتنی بر مطالعات اسنادی بوده و در ادامه، با بهره‌گیری از

1. Aziz

2. Nguyen

روش‌های میدانی و اسنادی، جمع‌آوری داده‌ها انجام شده است. داده‌های مورد استفاده شامل داده‌های ثانویه و اولیه با مقیاس کمی است.

جامعه آماری این پژوهش، کلیه ساکنان شهر جدید اندیشه بوده که بر اساس سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال ۱۳۹۵، تعداد آن‌ها ۱۱۶۰۶۲ نفر گزارش شده است. گردآوری اطلاعات با استفاده از پرسشنامه صورت گرفته است.

اطلاعات جمعیتی و مورفولوژیکی شهر جدید اندیشه از سازمان‌های مسئول نظیر شهرداری و مرکز آمار ایران، به صورت داده‌های مکانی^۱ تأمین شده است.

با استفاده از فرمول کوکران و با در نظر گرفتن ضریب اطمینان ۹۵ درصد و خطای نمونه‌گیری ۵ درصد، حجم نمونه آماری ۳۸۴ تعیین گردید. جهت جبران کاهش احتمالی پاسخ‌ها و افزایش اعتبار پژوهش، تعداد نمونه به ۴۵۰ افزایش یافته است.

تحلیل داده‌ها به صورت کمی انجام شد که در دو مرحله تحلیل توصیفی و تحلیل اکتشافی صورت پذیرفت. ابتدا برای بررسی پایایی و روایی پرسشنامه، شاخص آلفای کرونباخ محاسبه گردید. سپس آمارهای توصیفی شامل جداول توزیع فراوانی و شاخص‌های آماری مرتبط، ارائه و تحلیل شد.

متغیرهای پژوهش شامل جنسیت، سن، شغل، سطح تحصیلات، تعداد اعضای خانوار و مدت اقامت می‌باشد که نتایج آن‌ها به صورت جداول تحلیلی ارائه شده است.

در ادامه، پرسش‌ها و فرضیه‌های پژوهش با استفاده از آزمون‌های آماری مختلف مانند آزمون t ، آزمون رتبه‌بندی فریدمن، تحلیل رگرسیون، روش فرایند تحلیل شبکه‌ای^۲ و روش ویکور مورد بررسی قرار گرفتند. این تحلیل‌ها با هدف شناسایی و ارزیابی آسیب‌های اجتماعی و اقتصادی که

1 Shapefile

2. ANP

موجب بروز مشکلات در چهار محله شهر جدید اندیشه شده‌اند، انجام پذیرفت. همچنین، برای ارزیابی نرمال بودن توزیع داده‌ها، آزمون کلموگروف-اسمیرنوف مورد استفاده قرار گرفت.

شاخص‌ها و متغیرهای پژوهش شامل موارد زیر است:

- شاخص‌های پایداری اجتماعی:

✓ اقتصادی

✓ امنیتی

✓ مشارکت اجتماعی

✓ ابعاد مشارکت اجتماعی شهروندان (زمینه‌های عمرانی، زمینه‌های ایمنی، زمینه محیط زیست،

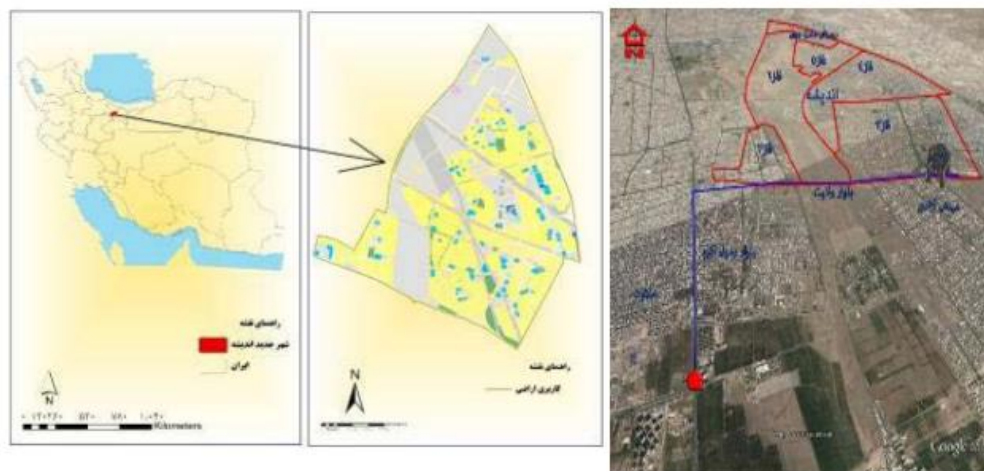
زمینه نظارتی)

✓ اعتماد اجتماعی

✓ احساس تعلق

۳.۱. محدوده مورد مطالعه

شهر جدید اندیشه به عنوان یکی از شهرهای جدید در استان تهران و یکی از شهرهای شهرستان شهریار محسوب می‌شود و در ۳۰ کیلومتری تهران، ۳ کیلومتری شمال غربی شهریار و ۷ کیلومتری جنوب شرقی کرج قرار دارد. جمعیت این شهر در سرشماری سال ۱۳۹۰، بالغ بر ۹۶ هزار نفر اعلام شده است. شهر مذکور از ۶ فاز تشکیل می‌گردد که فاز یک آن جزء بافت سنتی و شهرسازی نشده محسوب می‌شود و بقیه فازها به ترتیب براساس اصول مهندسی شهرسازی احداث شده‌اند. وسعت این شهر ۱۴۹۵ هکتار و به صورت مثلثی واقع در غرب استان تهران احداث شده است و به لحاظ دسترسی مناسب به شبکه‌های ارتباطی منطقه از جایگاه ویژه‌ای برخوردار است (شهرداری اندیشه، ۱۳۹۵). موقعیت شهر اندیشه در شکل ۱ نشان داده شده است.

شکل ۱. موقعیت نمونه مورد مطالعه

ماخذ: نگارندگان، ۱۴۰۳

قبل از مکانیابی دیگر شهرهای جدید منطقه شهری تهران، شهر جدید اندیشه توسط وزارت مسکن و شهرسازی انتخاب گردید و در مطالعات مقدماتی مساحت آن ۱۴۹۵ هکتار برآورد شد. طبق مصوبه ۶۸/۱۰/۱۱ شورای عالی شهرسازی و معماری ایران سقف جمعیتی شهر ۴۰ هزار نفر تعیین شد و مجدداً این شورا سقف جمعیتی را براساس مصوبه ۷۱/۹/۹ به ۶۰ هزار نفر افزایش داد و سرانجام طرح توسعه و عمران اندیشه در تاریخ ۷۹/۱/۲۹ جمعیت را به ۱۰۳۵۰۰ نفر و وسعت را به ۱۴۰۰ هکتار افزایش داد. شهر جدید اندیشه در ۳۰ کیلومتری محور غربی تهران (از میدان آزادی) جهت اسکان بخشی از سرریز جمعیتی تهران، مکانیابی و طراحی گردیده است و براساس آخرین مصوبه شورای عالی معماری و شهرسازی در سال ۸۲ طرح تفصیلی این شهر بر اساس سقف قبلی ۱۱۸۰۰۰ نفر و در زمینی به مساحت حدود ۱۴۰۰ هکتار به تصویب رسید (شرکت عمران شهر جدید اندیشه، ۱۳۹۶).

۳.۲. معرفی جمعیتی و اجتماعی

انتخاب مکان شهر جدید اندیشه که در مرکز جذب جمعیت منطقه تهران-کرج و شهرهای ریزودرشت منطقه قرار دارد و به دنبال آن خیل عظیم متقاضیان مسکن جهت سکونت در شهر جدید اندیشه به منظور جلوگیری از ایجاد حاشیه نشینی و گسترش کانون های غیر مطلوب برای منطقه معقول است. از آنجاکه ساکنین شهر جدید اندیشه ساکنین قبلی تهران و کرج هستند می بایست به ناچار برآیندی از ویژگی های این دو منطقه در نظر گرفته شود. مهاجرپذیری یکی از ویژگی های تهران و کرج است. گرچه در چند دهه قبل وقوع مهاجرت های مردانه در جستجوی کار نسبت جنسیتی را به شدت در منطقه تحت تأثیر قرار داده اما به تدریج امر مهاجرت به صورت خانوادگی درآمده است و این امر در شهر جدید اندیشه کاملاً مشهود است. در اسناد مطالعات طرح جامع شهر جدید اندیشه که در سال ۱۳۷۶ توسط مهندسین مشاور پژوهش و عمران انجام شده است متقاضیانی که تا سال ۱۳۷۰ در قالب تعاونی های مسکن و کارگری خواهان سکونت در شهر جدید اندیشه بودند، مشخص شده اند؛ متقاضیان تعاونی های اداری و فرهنگی ۵۰/۷ درصد و تعاونی های کارگری حدود ۴۸/۱ درصد و متقاضیان آزاد حدود ۱/۲ درصد است. از بیشترین تعاونی ها، تعاونی های فرهنگیان مناطق مختلف تهران است. که به صورت تعاونی کارمندی از معلمان، دبیران، کارمندان دفتری و... تشکیل شده است. (شرکت عمران شهر جدید اندیشه، ۱۳۹۶).

در اسناد مطالعات طرح جامع شهر جدید اندیشه گرچه تفاوت های چندی در نقاط مختلف شهری و شهرهای مختلف منطقه شهری تهران وجود دارد، اما در مجموع برآورد میانگین تعداد نفرات خانوار در شهر جدید اندیشه در مراحل مختلف ساخت و ساز و اسکان باتوجه به قشرها و طبقات اجتماعی متقاضی سکونت از ۵ نفر شروع و تا انتهای دوره به ۴/۲ نفر منتهی شده است که متوسط این نسبت جهت برنامه ریزی اسکان خانوارها و جمعیت در طول مدت دوره طرح ۴/۲ نفر فرض گردیده است. در جدول ۳ پیش بینی و وضعیت تغییرات واقعی جمعیتی این شهر را براساس اطلاعات

مرکز آمار مشاهده می‌کنید که در بحث جمعیت هموار بیش از پیش‌بینی‌ها و در بحث بعد خانوار کمتر از پیش‌بینی‌ها بوده است. بر اساس اطلاعات سرشماری سال ۱۳۹۵ ترکیب سنی این شهر جوان و بیشتر ساکنین آنان در بازه سنی ۲۰ تا ۵۰ سال قرار دارند. همچنین ساختار جمعیتی این شهر به‌طور کلی مردانه بوده و جمعیت مردان این شهر بیشتر از زنان است اما در سنین بیش از ۲۰ سال جمعیت زنان بیش از مردان است.

جدول ۱. مقایسه پیش‌بینی جمعیتی شهر جدید اندیشه در مقایسه با اطلاعات سرشماری

مهندسین مشاور پژوهش و عمران، ۱۳۷۶ و مرکز آمار ایران، ۱۴۰۰

سال	طرح جامع شهر جدید اندیشه		اطلاعات مرکز آمار ایران	
	جمعیت	بعد خانوار	جمعیت	بعد خانوار
۱۳۸۵	۰۰۰،۶۰	۲،۴	۵۹۶،۷۵	۸،۳
۱۳۹۵	۰۰۰،۱۰۰	۲،۴	۰۶۲،۱۱۶	۲،۳

۴. مبانی نظری پژوهش

۴.۱. پایداری اجتماعی^۱

پایداری اجتماعی یعنی پایدار ماندن و ادامه داشتن یک تمدن که در آن همه مردم به طور عادلانه در توزیع منابع سهم داشته باشند و کیفیت زندگی بهبود یابد. کاهش تنش‌ها و درگیری‌های اجتماعی، سازماندهی مناسب با شرایط مردم، برابری زنان، افراد دارای معلولیت و گروه‌های قومی و مذهبی، آموزش و افزایش آگاهی‌های محیط زیستی، مراقبت بهتر از سلامت، فراهم کردن خانه‌ای مناسب برای همه خانواده‌ها و گروه‌های اجتماعی، برخورداری از حقوق سیاسی و مشارکت اجتماعی و ترویج ارزش‌های اجتماعی، از شاخص‌های مهم این بخش از توسعه پایدار به شمار می‌آیند.

1. Socioal Sustainability

پایداری اجتماعی یعنی توانایی جامعه برای حفظ ابزارهای لازم جهت تولید ثروت، رفاه و همکاری میان اعضا، به طوری که انسجام و همبستگی اجتماعی حفظ شود. این مفهوم به دنبال ثبات بخش‌های اجتماعی و فرهنگی جامعه است که به هم پیوسته با مسائل محیط زیستی و اقتصادی است (محمودی سفیدکوهی و دیگران، ۱۳۹۷).

پایداری چهار بخش اصلی دارد: حفظ منابع طبیعی، پایداری سیاسی، پایداری اجتماعی-فرهنگی و پایداری اقتصادی. توسعه پایدار تنها به محیط زیست توجه ندارد و مسائل اجتماعی و اقتصادی را نیز در نظر می‌گیرد. توسعه پایدار جایی است که اجتماع، اقتصاد و محیط زیست به هم می‌رسند و با هم مرتبط هستند (ایبای و همکاران، ۱۴۰۰).

۲.۴. نقش پایداری اجتماعی در توسعه پایدار

واژه توسعه پایدار در ابتدا عمدتاً به مسائل زیست‌محیطی می‌پرداخت؛ اما بعدها حوزه اقتصادی نیز در مباحث توسعه پایدار جای گرفت. بخش اجتماعی توسعه پایدار تنها از اواخر دهه ۱۹۹۰ در دستور کار قرار گرفت. دلیل این کم‌توجهی اولیه به مسائل اجتماعی آن بود که توسعه پایدار در ابتدا به عنوان مفهومی کلیدی در مدیریت منابع و محیط زیست شکل گرفته بود و نتایج تعامل میان جنبش‌های زیست‌محیطی دهه ۱۹۶۰ و نیازهای اساسی انسان در دهه ۱۹۷۰ بود. این مفهوم به دنبال ایجاد تعادل میان توسعه اقتصادی و حفاظت از محیط زیست است و پاسخی به چالش‌های رشد سریع صنعتی و تخریب منابع طبیعی به شمار می‌رود.

با این حال، پس از دستورکار ۲۱ و استراتژی لیسبون در سال ۲۰۰۰ و نشست اتحادیه اروپا در گوتنبرگ در سال ۲۰۰۱، پایداری اجتماعی به‌طور ویژه‌ای مورد توجه قرار گرفت (ون نورلوس و کلوستربور^۱، ۲۰۱۸). با این حال، برای اولین بار اتحادیه اروپا^۲ در لیسبون و در سال ۲۰۰۰ بود که

1. Van Noorloos & Kloosterboer

2. European Council (EC)

مباحث اجتماعی را جزء جدایی‌ناپذیر مدل‌های توسعه پایدار تعریف کرد. جدول شماره ۲ اصول و مولفه‌های اصلی توسعه پایدار شهری را نشان می‌دهد.

جدول ۲. اصول اساسی و مولفه‌های اصلی توسعه پایدار شهری

مأخذ: (رسولی و همکاران، ۱۴۰۳)

اصول اساسی	مولفه‌های اساسی توسعه پایدار شهری
- جلوگیری از تخریب محیط زیست - جلوگیری از گرم شدن زمین - جلوگیری از آلودگی هوا - جلوگیری از آلودگی صوتی - جلوگیری از آلودگی آب - استفاده بهینه در مصرف آب - حفظ محیط زیست شهری - توسعه فضای سبز شهری - استفاده از انرژی تجدید پذیر - کاهش حجم حمل و نقل شهری - کاهش سهم انرژی در توسعه شهری	پایداری زیست‌محیطی
- عدالت اجتماعی و رفاه انسانی - افزایش کیفیت زندگی - مشارکت شهروندان در تصمیم‌گیری - کاهش فساد اداری - توزیع عادلانه فرصت‌ها - سلامتی و بهداشت عمومی - ایجاد اشتغال - کاهش معضلات اجتماعی - دسترسی همگان به اطلاعات	پایداری اجتماعی-فرهنگی

مؤلفه‌های اساسی توسعه پایدار شهری	اصول اساسی
پایداری اقتصادی	- کاهش فقر و تنگدستی - افزایش بهره‌بری و تولید - کاهش هزینه بالا رفتن بهره‌وری - نبود فساد اقتصادی و مالی - صرفه‌جویی در وقت و انرژی - درآمد پایدار و همیشگی - امنیت اقتصادی - اقتصاد پویا - ثبات اقتصادی

۳.۴. شاخص‌های پایداری اجتماعی

در برخی منابع، شاخص‌های پایداری اجتماعی شامل انتخاب فردی سبک زندگی، رضایت از تأمین نیازهای اساسی، وجود سیستمی قابل اعتماد و مؤثر در زمینه امنیت اجتماعی، فرصت‌های برابر برای مشارکت دموکراتیک، قابلیت انجام ابتکارات اجتماعی و امکان انتخاب نوع شغل می‌باشد. علاوه بر این، برخی پژوهشگران دو معیار اقتصادی مرتبط با پایداری اجتماعی را مورد اشاره قرار داده‌اند: نخست، تأمین نیازهای مادی از طریق حمایت اجتماعی و فراهم‌سازی شرایط اشتغال کامل؛ دوم، تضمین امنیت اجتماعی به معنای بهره‌مندی همه افراد جامعه از حمایت‌های لازم در برابر ریسک‌های اقتصادی و اجتماعی. در کنار این شاخص‌ها، به‌کارگیری رویکرد عدالت بین‌نسلی و توزیع عادلانه فشارها و مسئولیت‌های اقتصادی و اجتماعی میان نسل‌های مختلف اهمیت دارد تا از انتقال نابرابری‌ها و پیامدهای منفی توسعه به آیندگان جلوگیری شود (ملانیا جلودار و همکاران، ۱۳۹۹).

مک‌کنزی (۲۰۰۴) نیز پایداری اجتماعی را هم به‌عنوان وضعیت مثبت در جامعه و هم به‌عنوان فرایندی که به این وضعیت می‌انجامد، تعریف کرده و معیارهای متعددی برای ارزیابی این مفهوم

ارائه داده است. از جمله این شاخص‌ها می‌توان به برابری در دسترسی به خدمات کلیدی (سلامت، آموزش، حمل و نقل، مسکن و اوقات فراغت)، عدالت بین‌نسلی، میزان مشارکت سیاسی، حس تعلق و مالکیت نسبت به جامعه و همچنین وجود نظامی از روابط فرهنگی که در آن جنبه‌های مثبت فرهنگ‌های دیگر محترم شمرده می‌شود و انسجام اجتماعی تقویت می‌گردد، اشاره کرد (مک‌کنزی، ۲۰۰۴: ۱۴).

دیگر شاخص‌های ارزیابی پایداری اجتماعی عبارت‌اند از: پویایی جمعیت، توانمندسازی، اتحاد و همبستگی اجتماعی، سلامت و امنیت اجتماعی، کیفیت اشتغال و درآمد، آموزش، کیفیت خدمات و محیط مسکن، کیفیت دسترسی به اطلاعات، مشارکت اجتماعی، کیفیت ساختارهای نهادی ملی، امید و خوش‌بینی نسبت به آینده، رضایت از محل زندگی و حس تعلق مکانی، میزان طلاق و جرم، برابری، قابلیت سازگاری، همزیستی، مسئولیت‌پذیری اجتماعی، احساس خوشبختی، تعامل اجتماعی و برون‌گرایی، اعتماد اجتماعی، میزان ترس از بروز ناهنجاری‌های اجتماعی، احساس محرومیت، رضایت‌مندی از عملکرد نهادها و میزان دسترسی به خدمات، مشارکت در فعالیت‌های فرهنگی، تفریحی، مذهبی و محلی، اعتماد بین‌فردی و نهادی و عدالت اجتماعی (سوگاندا^۱ و همکاران، ۲۰۲۲). همچنین شاخص‌هایی همچون ساختار شبکه‌های اجتماعی، حق انتخاب سبک زندگی و ترکیب مشاغل، فرصت‌های برابر، دموکراسی، نوآوری‌های اجتماعی، تأمین نیازهای اساسی عینی و ذهنی، منابع و فرصت‌های اجتماعی عینی و ذهنی، میزان مشارکت واقعی، تنوع فرهنگی، حفاظت از میراث فرهنگی و عدالت در بهره‌مندی از رفاه نیز از دیگر شاخص‌های مطرح هستند (نگوین^۲ و همکاران، ۲۰۲۲) (جدول ۳). با این حال، لازم به یادآوری است که هر جامعه بر اساس زمینه‌های اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی خود، شاخص‌های اختصاصی برای سنجش پایداری اجتماعی طراحی می‌کند و ارزیابی سیاست‌گذاران از مشکلات و مسائل جامعه، به‌ویژه در شرایطی که نقش شهروندان، نهادهای

1. Sugandha

1. Nguyen

مردمی و بنگاه‌های اقتصادی روشن نیست، تعیین‌کننده مؤلفه‌هایی خواهد بود که در برنامه‌های توسعه مورد توجه و سرمایه‌گذاری قرار می‌گیرند.

جدول ۳. شاخص‌های عینی و ذهنی پایداری اجتماعی

ماخذ: (وفادار سورکی و همکاران، ۱۴۰۱)

معیار	شاخص‌های عینی	شاخص‌های ذهنی
نیازهای اساسی	امید به زندگی، آموزش، فقر، اشتغال	رضایت عمومی از زندگی
منابع اجتماعی	ساعات پرداختن به فعالیت‌های داوطلبانه	احساس انزوا، احساس پیچیده بودن امور
فرصت‌های برابر	ضریب جینی توزیع درآمد	رضایت از مشارکت
مشارکت	شرکت در انتخابات و انواع دیگر مشارکت در فعالیت‌های غیر نهادمند	رضایت از مشارکت سیاسی
استمرار خود	میزان بیکاری طولانی مدت، میزان بیکاری گسترش یافته	بدون شاخص مهم
تنوع فرهنگی	حمایت از ترویج، حفظ و ثبت زندگی فرهنگی گسترده، در دسترس و قابل فهم در تنوع کثرت‌گرا از طریق فرهنگ، آموزش و پژوهش	حمایت از ترویج، حفظ و ثبت زندگی فرهنگی گسترده، در دسترس و قابل فهم در تنوع کثرت‌گرا از طریق فرهنگ، آموزش و پژوهش

۵. یافته‌های پژوهش

۵. ۱. اولویت‌بندی و رتبه‌بندی آسیب‌های اقتصادی و اجتماعی به روش IHWP

جداول ۴ و ۵ نتایج حاصل از اعمال مدل فازی (IHWP)^۱ برای اولویت‌بندی و رتبه‌بندی آسیب‌های اقتصادی و اجتماعی را نشان می‌دهند. در این مدل، از مجموعه‌های فازی عدم قطعیت برای ارزیابی معیارهای مختلف آسیب‌های اقتصادی و اجتماعی استفاده می‌شود.

1. Intuitionistic Hesitant Fuzzy Weighted Prioritization

جدول ۴. اولویت‌بندی و رتبه‌بندی آسیب‌های اقتصادی به روش IHWP

ماخذ: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۳

I	X	رتبه	امتیاز نهایی	آسیب اقتصادی
۰.۱۵	۰.۷۲	۱	۰.۸۲	فقر و نابرابری درآمدی
۰.۲۱	۰.۶۸	۲	۰.۷۹	بیکاری و فقدان فرصت‌های شغلی
۰.۲۶	۰.۶۲	۳	۰.۷۵	بیکاری جوانان و زنان
۰.۳۲	۰.۵۹	۴	۰.۷۱	ناامنی اقتصادی
۰.۳۷	۰.۵۵	۵	۰.۶۸	اقتصاد تک محصولی یا وابستگی
۰.۴۱	۰.۵۳	۶	۰.۶۶	ضعف زیرساخت‌های اقتصادی
۰.۴۵	۰.۵۱	۷	۰.۶۴	کمبود سرمایه‌گذاری و رکود
۰.۴۸	۰.۴۹	۸	۰.۶۲	مهاجرت نیروی کار و فرار مغزها
۰.۵۲	۰.۴۶	۹	۰.۵۹	ضعف بخش کشاورزی و روستایی
۰.۵۵	۰.۴۳	۱۰	۰.۵۷	فقدان تنوع اقتصادی
۰.۵۸	۰.۴۱	۱۱	۰.۵۴	کمبود مهارت‌های حرفه‌ای

جدول ۵. اولویت‌بندی و رتبه‌بندی آسیب‌های اجتماعی به روش IHWP

ماخذ: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۳

I	X	رتبه	امتیاز نهایی	آسیب اجتماعی
۰.۱۲	۰.۷۵	۱	۰.۸۵	نابرابری و محرومیت اجتماعی
۰.۱۶	۰.۷۱	۲	۰.۸۱	ناامنی اجتماعی
۰.۱۹	۰.۶۹	۳	۰.۷۹	سرمایه اجتماعی پایین
۰.۲۳	۰.۶۵	۴	۰.۷۶	انسجام اجتماعی پایین
۰.۲۷	۰.۶۲	۵	۰.۷۴	آسیب‌های اجتماعی خاص
۰.۳۱	۰.۵۹	۶	۰.۷۲	کیفیت پایین زندگی
۰.۳۵	۰.۵۶	۷	۰.۶۹	فرسایش ارزش‌ها و میراث فرهنگی
۰.۳۹	۰.۵۳	۸	۰.۶۶	هویت و احساس تعلق پایین
۰.۴۳	۰.۴۹	۹	۰.۶۳	ضعف نهادهای اجتماعی و مدنی

۰.۴۷	۰.۴۶	۱۰	۰.۶۱	مشارکت ضعیف در تصمیم گیری
------	------	----	------	---------------------------

در جدول ۵ ستون "آسیب اجتماعی" شامل عناوین ۱۰ آسیب اجتماعی ذکر شده است. ستون "امتیاز نهایی" امتیازی است که هر آسیب با توجه به معیارهای ارزیابی مانند شدت، گستردگی، پایداری و غیره، با استفاده از مدل IHWP کسب کرده است. ستون "رتبه" رتبه هر آسیب را نسبت به سایر آسیب‌ها نشان می‌دهد. رتبه ۱ به معنای اولویت نخست است. ستون "X" میزان عضویت فازی هر آسیب در مجموعه آسیب‌های اجتماعی را نشان می‌دهد. ستون "I" میزان عدم عضویت فازی هر آسیب در مجموعه آسیب‌های اجتماعی را نشان می‌دهد. با توجه به این جدول، «نابرابری و محرومیت اجتماعی» با امتیاز نهایی ۰.۸۵ و رتبه ۱، اولویت نخست از میان آسیب‌های اجتماعی است. همچنین این آسیب دارای بیشترین عضویت فازی $X=0.75$ و کمترین عدم عضویت فازی $I=0.12$ در مجموعه آسیب‌های اجتماعی است. در مقابل، "مشارکت ضعیف در تصمیم‌گیری" با امتیاز نهایی ۰.۶۱ و رتبه ۱۰، کمترین اولویت را از میان آسیب‌های اجتماعی دارد. این جدول می‌تواند به تصمیم‌گیرندگان و سیاست‌گذاران کمک کند تا بر اولویت‌ها و راهبردهای اجتماعی متمرکز شوند و منابع محدود را به درستی هدف‌گذاری کنند.

جدول ۶ آسیب‌های اجتماعی و اقتصادی براساس پایداری اجتماعی در شهر جدید اندیشه را نشان می‌دهد.

جدول ۶. آسیب‌های اجتماعی و اقتصادی براساس پایداری اجتماعی در شهر جدید اندیشه

ماخذ: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۳

شاخص	بعد
ضریب جینی درآمد	عدالت اجتماعی
درصد جمعیت زیر خط فقر	
تفاوت درآمد بین گروه‌های قومی/نژادی	
دسترسی برابر به خدمات عمومی و امکانات شهری	

شاخص	بعد
میزان اعتماد اجتماعی	انسجام اجتماعی
میزان مشارکت در فعالیت‌های گروهی و داوطلبانه	
تنوع قومی و فرهنگی	
میزان جرائم و ناامنی در محلات مختلف	
میزان مشارکت در انتخابات محلی	مشارکت شهروندان
سطح آگاهی شهروندان از مسائل شهری	
تعداد سازمان‌های غیردولتی و گروه‌های مدنی فعال	
میزان استفاده از فناوری‌های ارتباطی و دسترسی به اطلاعات	
دسترسی به مراکز بهداشتی و درمانی	دسترسی به خدمات و امکانات
دسترسی به مدارس و مراکز آموزشی	
دسترسی به فضاهای عمومی، پارک‌ها و مراکز فرهنگی	
دسترسی به حمل و نقل عمومی	
میزان رضایت از زندگی در شهر	کیفیت زندگی
امید به زندگی	
میزان آلودگی هوا و صوتی	
دسترسی به مسکن مناسب و ارزان	
تعداد جاذبه‌های تاریخی و فرهنگی	هویت و میراث فرهنگی
برنامه‌های حفاظت و احیای میراث فرهنگی	
فعالیت‌های فرهنگی و هنری	
احساس تعلق به شهر	

وضعیت جمعیت‌شناختی جامعه آماری ساکنان شهر جدید اندیشه

جدول ۷. وضعیت جمعیت شناختی جامعه آماری ساکنان شهر جدید اندیشه

ماخذ: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۳

شاخص	فراوانی	درصد
۱. سن		
کودکان (۰-۱۲ سال)	۴۸	۱۲٪.۵
نوجوانان (۱۳-۱۸ سال)	۳۲	۸٪.۳
جوانان (۱۹-۳۵ سال)	۱۲۸	۳۳٪.۳
میانسالان (۳۶-۵۵ سال)	۱۱۲	۲۹٪.۲
سالمندان (۵۶ سال و بالاتر)	۶۴	۱۶٪.۷
۲. جنسیت		
مرد	۱۹۲	۵۰٪
زن	۱۹۲	۵۰٪
۳. وضعیت تأهل		
مجرد	۱۴۴	۳۷٪.۵
متأهل	۲۰۸	۵۴٪.۲
مطلقه/بیوه	۳۲	۸٪.۳
۴. سطح تحصیلات		
زیر دیپلم	۸۰	۲۰٪.۸
دیپلم	۱۱۲	۲۹٪.۲
فوق دیپلم/لیسانس	۱۴۴	۳۷٪.۵
فوق لیسانس و بالاتر	۴۸	۱۲٪.۵
۵. وضعیت اشتغال		
شاغل	۱۹۲	۵۰٪
بیکار	۶۴	۱۶٪.۷
دانشجو	۴۸	۱۲٪.۵
خانه‌دار	۶۴	۱۶٪.۷

شاخص	فراوانی	درصد
بازنشسته	۱۶	۴٪.۲
۶. درآمد و وضعیت اقتصادی		
کمتر از ۷ میلیون تومان	۱۲۸	۳۳٪.۳
۷-۱۰ میلیون تومان	۱۲۸	۳۳٪.۳
۱۰-۱۵ میلیون تومان	۹۶	۲۵٪
بیشتر از ۱۵ میلیون تومان	۳۲	۸٪.۳
۷. نوع مسکن		
مالک	۱۷۶	۴۵٪.۸
اجاره‌ای	۱۴۴	۳۷٪.۵
مسکن ارزان قیمت	۶۴	۱۶٪.۷
۸. مدت زندگی در شهر جدید اندیشه		
کمتر از ۵ سال	۹۶	۲۵٪
۵-۱۰ سال	۱۲۸	۳۳٪.۳
بیش از ۱۰ سال	۱۶۰	۴۱٪.۷
۹. قومیت و ملیت		
فارس	۲۵۶	۶۶٪.۷
ترک	۴۸	۱۲٪.۵
کرد	۳۲	۸٪.۳
لر	۲۴	۶٪.۳
سایر اقوام ایرانی	۱۶	۴٪.۲
اتباع خارجی	۸	۲٪.۱
۱۰. وضعیت معلولیت و بیماری		
بدون معلولیت یا بیماری خاص	۳۰۴	۷۹٪.۲
دارای معلولیت جسمی	۳۲	۸٪.۳
دارای معلولیت ذهنی	۱۶	۴٪.۲
دارای بیماری مزمن	۳۲	۸٪.۳

شاخص	فراوانی	درصد
۱۱. فاز سکونت در شهر جدید اندیشه		
فاز ۱	۴۸	۱۲٪.۵
فاز ۲	۶۴	۱۶٪.۷
فاز ۳	۸۰	۲۰٪.۸
فاز ۴	۷۲	۱۸٪.۸
فاز ۵	۶۴	۱۶٪.۷
فاز ۶	۵۶	۱۴٪.۶

در اینجا تفسیر کامل و پیوسته‌ای از جدول ارائه شده با ذکر فراوانی و درصد برای هر شاخص ارائه می‌شود: از نظر سنی، بیشترین فراوانی مربوط به گروه جوانان (۱۹-۳۵ سال) با ۱۲۸ نفر (۳۳,۳٪) است. پس از آن، گروه میانسالان (۳۶-۵۵ سال) با ۱۱۲ نفر (۲۹,۲٪) و گروه سالمندان (۵۶ سال و بالاتر) با ۶۴ نفر (۱۶,۷٪) قرار دارند. گروه‌های کودکان (۰-۱۲ سال) با ۴۸ نفر (۱۲,۵٪) و نوجوانان (۱۳-۱۸ سال) با ۳۲ نفر (۸,۳٪) کمترین فراوانی را در نمونه داشته‌اند. از نظر جنسیتی، نمونه به صورت برابر بین زنان و مردان با ۱۹۲ نفر (۵۰٪) برای هر گروه تقسیم شده است. در مورد وضعیت تأهل، بیشترین فراوانی مربوط به افراد متأهل با ۲۰۸ نفر (۵۴,۲٪) است. پس از آن، افراد مجرد با ۱۴۴ نفر (۳۷,۵٪) و افراد مطلقه/بیوه با ۳۲ نفر (۸,۳٪) قرار دارند. از نظر سطح تحصیلات، بیشترین فراوانی مربوط به افراد با مدرک فوق دیپلم/لیسانس با ۱۴۴ نفر (۳۷,۵٪) است. پس از آن، افراد با مدرک دیپلم با ۱۱۲ نفر (۲۹,۲٪)، افراد با مدرک زیر دیپلم با ۸۰ نفر (۲۰,۸٪)، و افراد با مدرک فوق لیسانس و بالاتر با ۴۸ نفر (۱۲,۵٪) قرار دارند. در مورد وضعیت اشتغال، ۱۹۲ نفر (۵۰٪) شاغل هستند. پس از آن، ۶۴ نفر (۱۶,۷٪) بیکار، ۶۴ نفر (۱۶,۷٪) خانه‌دار، ۴۸ نفر (۱۲,۵٪) دانشجو، و ۱۶ نفر (۴,۲٪) بازنشسته هستند. از نظر درآمد و وضعیت اقتصادی، دو گروه با فراوانی برابر ۱۲۸ نفر (۳۳,۳٪) در بازه‌های درآمدی کمتر از ۷ میلیون تومان و ۷-۱۰ میلیون تومان قرار دارند. پس از آن،

۹۶ نفر (۲۵٪) در بازه ۱۰-۱۵ میلیون تومان و ۳۲ نفر (۸,۳٪) در بازه بیشتر از ۱۵ میلیون تومان قرار دارند. در مورد نوع مسکن، بیشترین فراوانی مربوط به مالکان با ۱۷۶ نفر (۴۵,۸٪) است. پس از آن، ۱۴۴ نفر (۳۷,۵٪) در واحدهای اجاره‌ای و ۶۴ نفر (۱۶,۷٪) در مسکن ارزان‌قیمت ساکن هستند. از نظر مدت زندگی در شهر جدید اندیشه، بیشترین فراوانی مربوط به افرادی است که بیش از ۱۰ سال در این شهر زندگی کرده‌اند با ۱۶۰ نفر (۴۱,۷٪). پس از آن، ۱۲۸ نفر (۳۳,۳٪) بین ۵-۱۰ سال و ۹۶ نفر (۲۵٪) کمتر از ۵ سال در این شهر ساکن بوده‌اند. در مورد قومیت و ملیت، بیشترین فراوانی مربوط به قوم فارس با ۲۵۶ نفر (۶۶,۷٪) است. پس از آن، اقوام ترک با ۴۸ نفر (۱۲,۵٪)، کرد با ۳۲ نفر (۸,۳٪)، لر با ۲۴ نفر (۶,۳٪)، سایر اقوام ایرانی با ۱۶ نفر (۴,۲٪)، و اتباع خارجی با ۸ نفر (۲,۱٪) قرار دارند. در مورد وضعیت معلولیت و بیماری، بیشترین فراوانی مربوط به افرادی است که معلولیت یا بیماری خاصی ندارند با ۳۰۴ نفر (۷۹,۲٪). پس از آن، ۳۲ نفر (۸,۳٪) دارای معلولیت جسمی، ۳۲ نفر (۸,۳٪) دارای بیماری مزمن، و ۱۶ نفر (۴,۲٪) دارای معلولیت ذهنی هستند. در نهایت، از نظر فاز سکونت در شهر جدید اندیشه، بیشترین فراوانی مربوط به فاز ۳ با ۸۰ نفر (۲۰,۸٪) است. پس از آن، فاز ۴ با ۷۲ نفر (۱۸,۸٪)، فاز ۲ و ۵ با ۶۴ نفر (۱۶,۷٪) هر کدام، فاز ۱ با ۴۸ نفر (۱۲,۵٪)، و فاز ۶ با ۵۶ نفر (۱۴,۶٪) قرار دارند. این تفسیر کامل، فراوانی و درصد هر شاخص جمعیت‌شناختی را در نمونه ۳۸۴ نفری از شهر جدید اندیشه نشان می‌دهد و می‌تواند اطلاعات مفیدی برای درک ترکیب جمعیتی و گروه‌های مختلف در این شهر فراهم کند.

جدول ۸. آماره‌های توصیفی شاخص‌های آسیب‌های اجتماعی-اقتصادی در راستای پایداری اجتماعی از نگاه

ساکنان شهر جدید اندیشه

ماخذ: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۳

متغیر	تعداد	میانگین	میانه	انحراف معیار	چولگی	کشیدگی	آزمون نرمالیتی	نرمال است؟
ضریب جینی درآمد	۳۸۴	۲.۵	۲.۴	۰.۸	۰.۲	۲.۸	p=۰.۲	بله

متغیر	تعداد	میانگین	میانه	انحراف معیار	چولگی	کشیدگی	آزمون نرمالیتی	نرمال است؟
درصد جمعیت زیر خط فقر	۳۸۴	۳.۲	۳.۰	۱.۱	۰.۱	۲.۶	$p=۰.۳$	بله
تفاوت درآمد بین گروه‌های قومی/نژادی	۳۸۴	۲.۸	۲.۷	۰.۹	۰.۳	۲.۹	$p=۰.۱۵$	بله
میزان اعتماد اجتماعی	۳۸۴	۳.۶	۳.۷	۱.۰	-۰.۲	۲.۷	$p=۰.۲۵$	بله
میزان مشارکت در فعالیت‌های گروهی و داوطلبانه	۳۸۴	۳.۱	۳.۲	۱.۲	-۰.۱	۲.۵	$p=۰.۴$	بله
تنوع قومی و فرهنگی	۳۸۴	۴.۲	۴.۳	۰.۷	-۰.۳	۳.۰	$p=۰.۱$	بله
میزان جرائم و ناامنی در محلات مختلف	۳۸۴	۲.۱	۲.۰	۰.۹	۰.۴	۲.۸	$p=۰.۱۸$	بله
میزان مشارکت در انتخابات محلی	۳۸۴	۳.۸	۳.۹	۱.۱	-۰.۲	۲.۶	$p=۰.۳$	بله
سطح آگاهی شهروندان از مسائل شهری	۳۸۴	۳.۵	۳.۶	۱.۰	-۰.۱	۲.۷	$p=۰.۲۲$	بله
تعداد سازمان‌های غیردولتی و گروه‌های مدنی فعال	۳۸۴	۳.۰	۳.۱	۱.۲	۰.۰	۲.۴	$p=۰.۵$	بله
میزان استفاده از فناوری‌های ارتباطی و دسترسی به اطلاعات	۳۸۴	۴.۱	۴.۲	۰.۸	-۰.۴	۳.۱	$p=۰.۰۸$	بله
دسترسی به مراکز بهداشتی و درمانی	۳۸۴	۴.۵	۴.۶	۰.۶	-۰.۵	۳.۲	$p=۰.۰۶$	بله
دسترسی به مدارس و مراکز آموزشی	۳۸۴	۴.۰	۴.۱	۰.۹	-۰.۳	۲.۵	$p=۰.۳۵$	بله
دسترسی به فضاهای عمومی، پارک‌ها و مراکز فرهنگی	۳۸۴	۳.۷	۳.۸	۱.۱	-۰.۲	۲.۴	$p=۰.۴۵$	بله
دسترسی به حمل و نقل عمومی	۳۸۴	۳.۴	۳.۵	۱.۲	-۰.۱	۲.۳	$p=۰.۵$	بله
میزان رضایت از زندگی در شهر	۳۸۴	۴.۲	۴.۳	۰.۷	-۰.۶	۳.۴	$p=۰.۰۵$	بله
امید به زندگی	۳۸۴	۴.۶	۴.۷	۰.۵	-۰.۷	۳.۶	$p=۰.۰۳$	بله

متغیر	تعداد	میانگین	میانه	انحراف معیار	چولگی	کشیدگی	آزمون نرمال نرمالیتی است؟
میزان آلودگی هوا و صوتی	۳۸۴	۲.۷	۲.۶	۱.۰	۰.۵	۲.۹	p=۰.۱۲ بله
دسترسی به مسکن مناسب و ارزان	۳۸۴	۳.۳	۳.۴	۱.۱	-۰.۲	۲.۶	p=۰.۲۸ بله
تعداد جاذبه‌های تاریخی و فرهنگی	۳۸۴	۲.۹	۳.۰	۰.۸	۰.۱	۲.۷	p=۰.۲ بله
فعالیت‌های فرهنگی و هنری	۳۸۴	۳.۹	۴.۰	۰.۹	-۰.۴	۳.۱	p=۰.۰۷ بله
احساس تعلق به شهر	۳۸۴	۴.۱	۴.۲	۰.۸	-۰.۵	۳.۰	p=۰.۰۹ بله

بر اساس داده‌های ارائه شده، می‌توان وضعیت یک شهر را از ابعاد مختلف اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و زیرساختی مورد بررسی قرار داد. در زمینه اقتصادی، ضریب جینی درآمد که نشان دهنده میزان نابرابری درآمدی است، میانگین ۲,۵ و میانه ۲,۴ دارد که نسبتاً پایین است. همچنین درصد جمعیت زیر خط فقر با میانگین ۳,۲ و میانه ۳ درصد، در سطح متوسطی قرار دارد. تفاوت درآمد بین گروه‌های قومی و نژادی نیز با میانگین ۲,۸ و میانه ۲,۷ نشان می‌دهد که شکاف درآمدی چندان بالا نیست. در بعد اجتماعی، میزان اعتماد اجتماعی با میانگین ۳,۶ و میانه ۳,۷ در سطح متوسط رو به بالایی قرار دارد. میزان مشارکت در فعالیت‌های گروهی و داوطلبانه نیز با میانگین ۳,۱ و میانه ۳,۲ در حد متوسط است. تنوع قومی و فرهنگی با میانگین ۴,۲ و میانه ۴,۳ نسبتاً بالا است. میزان جرائم و ناامنی در محلات با میانگین ۲,۱ و میانه ۲ در سطح پایینی قرار دارد. میزان مشارکت در انتخابات محلی با میانگین ۳,۸ و میانه ۳,۹ متوسط رو به بالا است. از نظر فرهنگی، سطح آگاهی شهروندان از مسائل شهری با میانگین ۳,۵ و میانه ۳,۶ در حد متوسط است. تعداد سازمان‌های غیردولتی و گروه‌های مدنی فعال با میانگین ۳ و میانه ۳,۱ متوسط است. میزان استفاده از فناوری‌های ارتباطی و دسترسی به اطلاعات با میانگین ۴,۱ و میانه ۴,۲ نسبتاً بالا است. در زمینه زیرساخت‌ها، دسترسی به مراکز بهداشتی و درمانی با میانگین ۴,۵ و میانه ۴,۶ بسیار خوب است. دسترسی به مدارس و مراکز آموزشی با میانگین ۴ و میانه ۴,۱ در سطح خوبی قرار دارد. دسترسی به فضاهای عمومی، پارک‌ها و

مراکز فرهنگی با میانگین ۳,۷ و میانه ۳,۸ متوسط رو به بالا است. دسترسی به حمل و نقل عمومی با میانگین ۳,۴ و میانه ۳,۵ در حد متوسط است. در مجموع، میزان رضایت از زندگی در این شهر با میانگین ۴,۲ و میانه ۴,۳ نسبتاً بالا است. امید به زندگی نیز با میانگین ۴,۶ و میانه ۴,۷ در سطح خوبی قرار دارد. میزان آلودگی هوا و صوتی با میانگین ۲,۷ و میانه ۲,۶ متوسط رو به پایین است. دسترسی به مسکن مناسب و ارزان با میانگین ۳,۳ و میانه ۳,۴ در حد متوسط است. از نظر جاذبه‌های تاریخی و فرهنگی، تعداد این جاذبه‌ها با میانگین ۲,۹ و میانه ۳ در سطح متوسطی قرار دارد. فعالیت‌های فرهنگی و هنری با میانگین ۳,۹ و میانه ۴ نسبتاً خوب است. احساس تعلق به شهر نیز با میانگین ۴,۱ و میانه ۴,۲ در سطح بالایی قرار دارد. لازم به ذکر است که این تفسیر بر اساس اطلاعات محدود ارائه شده است و برای تحلیل دقیق‌تر، نیاز به اطلاعات بیشتر و جزئیات بیشتر در مورد هر شاخص وجود دارد.

جدول ۹. وضعیت آسیب‌های اجتماعی-اقتصادی در راستای پایداری اجتماعی از نگاه ساکنان شهر جدید

اندیشه

ماخذ: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۳

شاخص	میانگین	انحراف معیار	تعداد	حد پایین ۹۵٪	حد بالا ۹۵٪	آزمون کروسکال- والیس	p-value کروسکال- والیس	وضعیت نسبت به حد وسط
ضریب جینی درآمد	۲.۵	۰.۸	۳۸۴	۲.۳۹	۲.۶۱	۲.۳۴	۰.۱۲۶	کمتر از حد وسط
درصد جمعیت زیر خط فقر	۳.۲	۱.۱	۳۸۴	۳.۰۵	۳.۳۵	۱.۸۹	۰.۱۶۹	در حد وسط
تفاوت درآمد بین گروه‌های قومی/نژادی	۲.۸	۰.۹	۳۸۴	۲.۶۷	۲.۹۳	۲.۱۱	۰.۱۴۵	کمتر از حد وسط
میزان اعتماد اجتماعی	۳.۶	۱.۰	۳۸۴	۳.۴۶	۳.۷۴	۱.۶۲	۰.۲۰۳	در حد وسط

شاخص	میانگین	انحراف معیار	تعداد	حد پایین ٪۹۵	حد بالا ٪۹۵	آزمون کروسکال- والیس	p-value کروسکال- والیس	وضعیت نسبت به حد وسط
میزان مشارکت در فعالیت‌های گروهی و داوطلبانه	۳.۱	۱.۲	۳۸۴	۲.۹۳	۳.۲۷	۱.۷۵	۰.۱۸۶	در حد وسط
تنوع قومی و فرهنگی	۴.۲	۰.۷	۳۸۴	۴.۱۱	۴.۲۹	۳.۲۱	۰.۰۷۳	بالاتر از حد وسط
میزان جرائم و ناامنی در محلات مختلف	۲.۱	۰.۹	۳۸۴	۱.۹۷	۲.۲۳	۲.۴۵	۰.۱۱۷	کمتر از حد وسط
میزان مشارکت در انتخابات محلی	۳.۸	۱.۱	۳۸۴	۳.۶۵	۳.۹۵	۱.۵۳	۰.۲۱۶	در حد وسط
سطح آگاهی شهروندان از مسائل شهری	۳.۵	۱.۰	۳۸۴	۳.۳۶	۳.۶۴	۱.۸۴	۰.۱۷۵	در حد وسط
تعداد سازمان‌های غیردولتی و گروه‌های مدنی فعال	۳.۰	۱.۲	۳۸۴	۲.۸۳	۳.۱۷	۱.۹۲	۰.۱۶۶	در حد وسط
میزان استفاده از فناوری‌های ارتباطی و دسترسی به اطلاعات	۴.۱	۰.۸	۳۸۴	۳.۹۹	۴.۲۱	۲.۶۷	۰.۱۰۲	بالاتر از حد وسط
دسترسی به مراکز بهداشتی و درمانی	۴.۵	۰.۶	۳۸۴	۴.۴۲	۴.۵۸	۴.۱۲	۰.۰۴۲	بالاتر از حد وسط
دسترسی به مدارس و مراکز آموزشی	۴.۰	۰.۹	۳۸۴	۳.۸۷	۴.۱۳	۲.۲۴	۰.۱۳۵	در حد وسط
دسترسی به فضاهای عمومی، پارک‌ها و مراکز فرهنگی	۳.۷	۱.۱	۳۸۴	۳.۵۵	۳.۸۵	۱.۶۸	۰.۱۹۵	در حد وسط
دسترسی به حمل و نقل عمومی	۳.۴	۱.۲	۳۸۴	۳.۲۳	۳.۵۷	۱.۸۱	۰.۱۷۸	در حد وسط

شاخص	میانگین	انحراف معیار	تعداد	حد پایین ٪۹۵	حد بالا ٪۹۵	آزمون کروسکال- والیس	p-value کروسکال- والیس	وضعیت نسبت به حد وسط
میزان رضایت از زندگی در شهر	۴.۲	۰.۷	۳۸۴	۴.۱۱	۴.۲۹	۳.۵۶	۰.۰۵۹	بالتر از حد وسط
امید به زندگی	۴.۶	۰.۵	۳۸۴	۴.۵۴	۴.۶۶	۵.۲۳	۰.۰۲۲	بالتر از حد وسط
میزان آلودگی هوا و صوتی	۲.۷	۱.۰	۳۸۴	۲.۵۶	۲.۸۴	۲.۳۲	۰.۱۲۸	کمتر از حد وسط
دسترسی به مسکن مناسب و ارزان	۳.۳	۱.۱	۳۸۴	۳.۱۵	۳.۴۵	۱.۹۴	۰.۱۶۴	در حد وسط
تعداد جاذبه‌های تاریخی و فرهنگی	۲.۹	۰.۸	۳۸۴	۲.۷۹	۳.۰۱	۲.۰۸	۰.۱۴۹	در حد وسط
فعالیت‌های فرهنگی و هنری	۳.۹	۰.۹	۳۸۴	۳.۷۷	۴.۰۳	۲.۴۱	۰.۱۲۰	در حد وسط
احساس تعلق به شهر	۴.۱	۰.۸	۳۸۴	۳.۹۹	۴.۲۱	۲.۹۵	۰.۰۸۶	بالتر از حد وسط

بر اساس جدول ارائه شده، می‌توان نتایج زیر را استخراج کرد: ضریب جینی درآمد، تفاوت درآمد بین گروه‌های قومی/نژادی، و میزان جرائم و ناامنی در محلات مختلف کمتر از حد وسط بوده و نشان‌دهنده وضعیت نامطلوب در این شاخص‌ها است. از طرف دیگر، تنوع قومی و فرهنگی، میزان استفاده از فناوری‌های ارتباطی و دسترسی به اطلاعات، دسترسی به مراکز بهداشتی و درمانی، میزان رضایت از زندگی در شهر، امید به زندگی، و احساس تعلق به شهر بالاتر از حد وسط بوده و وضعیت مطلوبی را نشان می‌دهد. شاخص‌هایی مانند درصد جمعیت زیر خط فقر، میزان اعتماد اجتماعی، میزان مشارکت در فعالیت‌های گروهی و داوطلبانه، میزان مشارکت در انتخابات محلی، سطح آگاهی شهروندان از مسائل شهری، تعداد سازمان‌های غیردولتی و گروه‌های مدنی فعال، دسترسی به مدارس

و مراکز آموزشی، دسترسی به فضاهای عمومی، پارک‌ها و مراکز فرهنگی، دسترسی به حمل و نقل عمومی، دسترسی به مسکن مناسب و ارزان، تعداد جاذبه‌های تاریخی و فرهنگی، و فعالیت‌های فرهنگی و هنری در حد وسط قرار دارند.

در جدول زیر، نتایج آزمون تی تک نمونه ای برای راهبردهای کاهش آسیب‌های اجتماعی-اقتصادی در راستای پایداری اجتماعی از نگاه ساکنان شهر جدید اندیشه آورده شده‌است. برخی از راهبردها معنی دار و برخی دیگر غیرمعنی دار شده‌اند.

جدول ۱۰. نتایج آزمون تی تک‌نمونه‌ای برای راهبردهای کاهش آسیب‌های اجتماعی-اقتصادی در راستای

پایداری اجتماعی

ماخذ: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۳

راهبردها	میانگین جامعه آماری	میانگین نمونه	تخلف استاندارد	مقدار تی	درجه آزادی	سطح معنی داری	معنی دار است
کاهش ضریب جینی درآمد	۲.۸	۳.۰	۰.۶	-۴.۲۹	۳۸۳	<۰.۰۰۰۱	بله
کاهش درصد جمعیت زیر خط فقر	۳.۲	۳.۰	۰.۹	۳.۱۱	۳۸۳	۰.۰۰۲۰	بله
کاهش تفاوت درآمد بین گروه‌های قومی/نژادی	۲.۶	۳.۰	۰.۸	-۶.۲۵	۳۸۳	<۰.۰۰۰۱	بله
افزایش میزان اعتماد اجتماعی	۳.۸	۳.۰	۰.۷	۱۴.۲۹	۳۸۳	<۰.۰۰۰۱	بله
افزایش میزان مشارکت در فعالیت‌های گروهی و داوطلبانه	۳.۵	۳.۰	۰.۹	۶.۹۴	۳۸۳	<۰.۰۰۰۱	بله
افزایش تنوع قومی و فرهنگی	۴.۲	۳.۰	۰.۵	۳۰.۰۰	۳۸۳	<۰.۰۰۰۱	بله
کاهش میزان جرائم و ناامنی در محلات مختلف	۲.۵	۳.۰	۱.۰	-۶.۲۵	۳۸۳	<۰.۰۰۰۱	بله
افزایش میزان مشارکت در انتخابات محلی	۳.۷	۳.۰	۰.۸	۱۰.۹۴	۳۸۳	<۰.۰۰۰۱	بله
افزایش سطح آگاهی شهروندان از مسائل شهری	۴.۱	۳.۰	۰.۶	۲۲.۸۶	۳۸۳	<۰.۰۰۰۱	بله
افزایش تعداد سازمان‌های غیردولتی و گروه‌های مدنی فعال	۳.۲	۳.۰	۱.۱	۲.۲۷	۳۸۳	۰.۰۲۳۵	بله

راهبردها	میانگین نمونه	میانگین جامعه	انحراف معیار	مقدار تی	درجه آزادی	سطح معنی داری	معنی دار است
افزایش میزان استفاده از فناوری های ارتباطی و دسترسی به اطلاعات	۴.۳	۳.۰	۰.۷	۲۳.۵۷	۳۸۳	<۰.۰۰۰۱	بله
افزایش دسترسی به مراکز بهداشتی و درمانی	۴.۵	۳.۰	۰.۶	۳۱.۴۳	۳۸۳	<۰.۰۰۰۱	بله
افزایش دسترسی به مدارس و مراکز آموزشی	۴.۱	۳.۰	۰.۸	۱۷.۱۹	۳۸۳	<۰.۰۰۰۱	بله
افزایش دسترسی به فضاهای عمومی، پارک ها و مراکز فرهنگی	۳.۹	۳.۰	۰.۹	۱۲.۵۰	۳۸۳	<۰.۰۰۰۱	بله
افزایش دسترسی به حمل و نقل عمومی	۳.۶	۳.۰	۱.۰	۷.۵۰	۳۸۳	<۰.۰۰۰۱	بله
افزایش میزان رضایت از زندگی در شهر	۴.۲	۳.۰	۰.۷	۲۱.۴۳	۳۸۳	<۰.۰۰۰۱	بله
افزایش امید به زندگی	۴.۶	۳.۰	۰.۵	۴۰.۰۰	۳۸۳	<۰.۰۰۰۱	بله
کاهش میزان آلودگی هوا و صوتی	۲.۷	۳.۰	۱.۱	-۳.۴۱	۳۸۳	۰.۰۰۰۷	بله
افزایش دسترسی به مسکن مناسب و ارزان	۳.۴	۳.۰	۰.۹	۵.۵۶	۳۸۳	<۰.۰۰۰۱	بله
افزایش تعداد جاذبه های تاریخی و فرهنگی	۲.۹	۳.۰	۰.۸	-۱.۵۶	۳۸۳	۰.۱۱۹۳	خیر
افزایش برنامه های حفاظت و احیای میراث فرهنگی	۳.۵	۳.۰	۰.۷	۸.۹۳	۳۸۳	<۰.۰۰۰۱	بله
افزایش فعالیت های فرهنگی و هنری	۴.۱	۳.۰	۰.۹	۱۵.۳۱	۳۸۳	<۰.۰۰۰۱	بله
افزایش احساس تعلق به شهر	۴.۰	۳.۰	۰.۸	۱۵.۶۳	۳۸۳	<۰.۰۰۰۱	بله

بر اساس نتایج آزمون تی تک نمونه ای برای راهبردهای کاهش آسیب های اجتماعی-اقتصادی در راستای پایداری اجتماعی از نگاه ۳۸۴ نفر از ساکنان شهر جدید اندیشه، می توان موارد زیر را استنباط کرد:

۱. کاهش ضریب جینی درآمد، کاهش تفاوت درآمد بین گروه های قومی/نژادی، و کاهش میزان جرائم و ناامنی در محلات مختلف، از راهبردهای معنی دار برای کاهش آسیب های اجتماعی-اقتصادی هستند. این نتایج نشان می دهد که ساکنان، کاهش نابرابری درآمدی و افزایش امنیت را از اولویت های مهم می دانند.

۲. افزایش میزان اعتماد اجتماعی، افزایش میزان مشارکت در فعالیت های گروهی و داوطلبانه، افزایش تنوع قومی و فرهنگی، افزایش میزان مشارکت در انتخابات محلی، افزایش سطح آگاهی شهروندان از مسائل شهری، افزایش تعداد سازمان های غیردولتی و گروه های مدنی فعال، از راهبردهای معنی دار برای افزایش سرمایه اجتماعی و انسجام اجتماعی هستند. این نتایج نشان می دهد که ساکنان، تقویت روابط اجتماعی، مشارکت شهروندی و آگاهی عمومی را برای پایداری اجتماعی مهم می دانند.

۳. افزایش میزان استفاده از فناوری های ارتباطی و دسترسی به اطلاعات، یک راهبرد معنی دار برای افزایش دسترسی به فناوری و اطلاعات است.

۴. افزایش دسترسی به مراکز بهداشتی و درمانی، افزایش دسترسی به مدارس و مراکز آموزشی، افزایش دسترسی به فضاهای عمومی، پارک ها و مراکز فرهنگی، و افزایش دسترسی به حمل و نقل عمومی، از راهبردهای معنی دار برای بهبود دسترسی به خدمات و امکانات عمومی هستند. این نتایج نشان می دهد که ساکنان، دسترسی برابر به امکانات شهری را برای پایداری اجتماعی ضروری می دانند.

۵. افزایش میزان رضایت از زندگی در شهر، افزایش امید به زندگی، و کاهش میزان آلودگی هوا و صوتی، از راهبردهای معنی دار برای ارتقای کیفیت زندگی هستند.

۶. افزایش دسترسی به مسکن مناسب و ارزان، افزایش برنامه های حفاظت و احیای میراث فرهنگی، افزایش فعالیت های فرهنگی و هنری، و افزایش احساس تعلق به شهر، از راهبردهای معنی دار برای حفظ و احیای هویت و میراث فرهنگی هستند.

۷. تنها راهبرد غیرمعنی دار، افزایش تعداد جاذبه های تاریخی و فرهنگی است. این نشان می دهد که از نظر ساکنان، افزایش تعداد جاذبه ها نسبت به سایر راهبردها، اولویت کمتری دارد.

در مجموع، این نتایج نشان می دهد که ساکنان شهر جدید اندیشه، اهمیت زیادی برای کاهش نابرابری ها، افزایش امنیت، تقویت سرمایه اجتماعی، دسترسی برابر به امکانات شهری، ارتقای کیفیت زندگی و حفظ هویت و میراث فرهنگی قائل هستند و این موارد را از راهبردهای مهم برای کاهش آسیب های اجتماعی-اقتصادی و دستیابی به پایداری اجتماعی می دانند.

۶. بحث و نتیجه گیری

این پژوهش با هدف شناسایی شاخص های پایداری اجتماعی و بررسی آسیب های اجتماعی و اقتصادی مؤثر بر پایداری شهر جدید اندیشه انجام شد. یافته ها بیانگر آن است که شاخص های پایداری اجتماعی در این شهر، بر اساس روش دلفی و دیدگاه خبرگان، در دو مرحله شناسایی و اولویت بندی گردیدند. در مرحله نخست، فهرستی از شاخص های پیشنهادی گردآوری شد و پس از حذف موارد مشابه، در مرحله دوم مورد ارزیابی و امتیازدهی قرار گرفت. بر اساس نتایج نهایی، مهم ترین شاخص های پایداری اجتماعی شامل امنیت اجتماعی، سرمایه اجتماعی، مشارکت شهروندان، عدالت و برابری فرصت ها، کیفیت محیط زندگی، احساس تعلق به محل زندگی، کیفیت روابط اجتماعی، و آموزش و فرهنگ سازی است. میان این شاخص ها، امنیت اجتماعی، سرمایه اجتماعی و مشارکت شهروندان از بالاترین اهمیت برخوردار بودند. نتایج آزمون کروسکال-والیس نیز نشان داد اختلاف نظرهایی جزئی میان خبرگان درباره میزان اهمیت شاخص ها وجود دارد. در مجموع، شاخص های شناسایی شده همسو با مبانی نظری پایداری اجتماعی شهری و در عین حال متأثر از شرایط خاص شهر جدید اندیشه هستند.

در زمینه آسیب های اجتماعی و اقتصادی، یافته ها نشان می دهد دیدگاه خبرگان و ساکنان تفاوت هایی دارد. از دیدگاه خبرگان، مهم ترین آسیب های اجتماعی شامل کاهش سرمایه اجتماعی، ضعف انسجام اجتماعی، افزایش بروز آسیب هایی چون اعتیاد و بزهکاری، و افت احساس امنیت و

مشارکت شهروندان است. در بُعد اقتصادی نیز، بیکاری، کمبود فرصت‌های شغلی، نابرابری‌های طبقاتی و فضای ناعادلانه در توزیع خدمات شهری، از چالش‌های اصلی به شمار می‌روند. در مقابل، ساکنان شهر بیشتر بر جنبه‌های ملموس زندگی روزمره تأکید دارند. آنان احساس ناامنی، کاهش روابط همسایگی، کمبود امکانات فرهنگی و تفریحی، و افت سطح سرمایه اجتماعی را به عنوان آسیب‌های اجتماعی مطرح کردند. از منظر اقتصادی نیز، بیکاری، گرانی، کمبود خدمات رفاهی و بهداشتی و کیفیت پایین مسکن، از مهم‌ترین دغدغه‌های آنان است.

تحلیل تطبیقی دو گروه نشان می‌دهد در حالی که خبرگان بیشتر بر ابعاد نهادی و ساختاری پایداری تمرکز دارند، ساکنان برداشت خود را از تجربه زیسته روزمره بیان کرده‌اند. این تفاوت دیدگاه می‌تواند ناشی از تمایز در منافع، آگاهی و سطح مشارکت اجتماعی باشد. به طور کلی، تداوم ناپایداری اجتماعی در شهر جدید اندیشه عمدتاً به ضعف در سرمایه اجتماعی، احساس تعلق، امنیت و مشارکت شهروندان بازمی‌گردد. بر این اساس، سیاست‌گذاری مؤثر در جهت تقویت پیوندهای اجتماعی، ارتقای کیفیت خدمات محلی و افزایش فرصت‌های برابر می‌تواند در مسیر دستیابی به پایداری اجتماعی این شهر نقش تعیین‌کننده‌ای داشته باشد.

۷. پیشنهادات

با توجه به نتایج به دست آمده از تحلیل آسیب‌های اجتماعی-اقتصادی و راهبردهای پیشنهادی برای افزایش پایداری اجتماعی در شهر جدید اندیشه، راهکارها و پیشنهادهای اصلی در سطوح مختلف به شرح زیر ارائه می‌شوند:

در سطح کلان، برای کاهش نابرابری‌های درآمدی و فقر، اتخاذ سیاست‌های توزیع عادلانه ثروت و درآمد، اجرای برنامه‌های حمایتی و تأمین اجتماعی برای اقشار آسیب‌پذیر، و ایجاد فرصت‌های شغلی و درآمدزایی پایدار ضروری است. همچنین برای تقویت انسجام اجتماعی و سرمایه اجتماعی، سرمایه‌گذاری در آموزش و ارتقای سواد شهروندی، تشویق مشارکت در فعالیت‌های

اجتماعی و داوطلبانه، و حمایت از تنوع قومی و فرهنگی با رویکرد احترام متقابل، از اهمیت ویژه ای برخوردار است.

در سطح میان مدت، برای افزایش امنیت و کاهش جرائم، اجرای برنامه های پیشگیری از جرم با مشارکت شهروندان، ارتقای نظارت و کنترل اجتماعی در محلات، و بهبود روشنایی و امنیت فیزیکی در فضاهای عمومی ضروری است. همچنین برای ارتقای مشارکت شهروندی و آگاهی عمومی، توسعه سازمان های غیردولتی و گروه های مدنی، برگزاری جلسات و کارگاه های آموزشی در زمینه مسائل شهری، و افزایش دسترسی به اطلاعات و فناوری های ارتباطی پیشنهاد می شود.

در سطح عملیاتی، برای بهبود دسترسی به خدمات و امکانات، توسعه زیرساخت های بهداشتی و درمانی، آموزشی، فضاهای عمومی و پارک ها، و حمل و نقل عمومی در محلات مختلف شهر ضروری است. همچنین برای ارتقای کیفیت زندگی، اقداماتی مانند کنترل آلودگی هوا و صوتی، بهبود دسترسی به مسکن مناسب و ارزان، و افزایش فضاهای تفریحی و ورزشی باید در دستور کار قرار گیرد.

در نهایت، برای حفظ و احیای هویت و میراث فرهنگی، راهکارهایی مانند حفاظت و مرمت جاذبه های تاریخی و فرهنگی، برگزاری جشنواره ها و رویدادهای فرهنگی و هنری، و ترویج احساس تعلق به شهر از طریق آموزش و فعالیت های فرهنگی پیشنهاد می شود.

این راهکارها و پیشنهادات در سطوح مختلف، نیازمند همکاری و هماهنگی بین دولت، نهادهای محلی، بخش خصوصی، سازمان های غیردولتی و شهروندان است تا بتوان آسیب های اجتماعی-اقتصادی را کاهش داد و پایداری اجتماعی را در شهر جدید اندیشه ارتقا بخشید.

۱. ارشد، لیلی، و درویشی فرد، علی اصغر. (۱۳۹۳). بی‌سازمانی اجتماعی و امکان شکل‌گیری آسیب‌های اجتماعی. فصلنامه پژوهش‌نامه مددکاری اجتماعی، ۹(۱)، ۱۰۳-۱۳۶.
<https://ensani.ir/file/download/article/20160312161400-10043-4.pdf>
۲. ایباغی، سعید، حمیدی، علیرضا، و رسولی، سید حسن. (۱۴۰۰). آسیب‌شناسی نظام مدیریت منابع انسانی شهرداری ساری با رویکرد مدل سه‌شاخکی. ششمین کنفرانس مطالعات مدیریت، اقتصاد و حسابداری صنعت محور، تهران. <https://civilica.com/doc/1373119>
۳. آیینی، محمد، ذبیحی، حسین، و زرابادی، زهرا سادات سعیده. (۱۳۹۸). ارائه مدل ارزیابانه از چالش‌های نظام مدیریت شهری شهرهای جدید ایرانی بر مبنای رویکرد مدل‌سازی ساختاری-تفسیری (ISM). نشریه علمی باغ نظر، ۱۶(۷۵)، ۳۳-۴۶.
https://www.bagh-sj.com/jufile?ar_sfile=1025403
۴. پروین، ستار، عبدالحسین کلانتری، محمدرحیم صفری، و علیرضا مذرادی. (۱۳۹۲). مهاجرت درون شهری و امکان شکل‌گیری آسیب‌های اجتماعی. فصلنامه مطالعات امنیت اجتماعی، ۳۵، ۳۸۵-۴۱۸.
<https://ecc.isc.ac/showJournal/1957/53924/709735>
۵. پریزادی، طاهر، و بیگدلی، لیلا. (۱۳۹۷). برنامه‌ریزی راهبردی توسعه پایدار شهر جدید اندیشه. فصلنامه شهر پایدار، ۱(۱)، ۵۷-۷۵.
https://www.jscity.ir/article_87366_0803552f818794a133876896445043_00.pdf
۶. حاتمی‌نژاد، حسین، مهدی، علی و معصومه مهدیان. (۱۳۹۳). نگرشی به جرم‌خیزی و زمینه‌های ارتکاب به جرم در محلات حاشیه‌نشینی. فصلنامه تحقیقات جغرافیایی، ۱، ۲۴۰-۲۲۱.
<https://georesearch.ir/article-1-425-fa.html>
۷. خضرلو، آرام، و کریمی، رضا. (۱۴۰۱). ارزیابی تهدیدات و آسیب‌پذیری شهر جدید اندیشه با رویکرد پدافند غیرعامل. فصلنامه علمی-پژوهشی اطلاعات جغرافیایی، ۳۲(۱۲۸)، ۱۷۵-۱۸۸.
https://www.sepehr.org/article_703884.html

۸. رسولی، سید حسن، یازرلو، هانیه، پوریانی، جواد، و خمسه‌ای، صبا. (۱۴۰۳). سنجش مشارکت اجتماعی در توسعه صنعت گردشگری و کاربست آن در ادبیات شهرسازی (مطالعه موردی: شهر ساری). فصلنامه پژوهش‌های جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، ۲(۷)، ۲۱-۱. <https://civilica.com/doc/2214247/>
۹. جفی، ریوکه و دی کانینگ، انوک. (۱۳۹۹). درآمدی بر انسان‌شناسی شهری (مترجمان: علی باصری، محمدطیب سلطانی‌نژاد). سازمان سمت.
۱۰. سنجولی، بدیل، کریمیان بستانی، مریم، و حافظ رضازاده، معصومه. (۱۴۰۱). تحلیل آمایشی رویکردهای برنامه‌ریزی و طراحی شهر جدید تیس در راستای توسعه منطقه‌ای سواحل مکران. نشریه تحقیقات کاربردی علوم جغرافیایی، ۲۲(۶۴)، ۳۷۹-۳۹۸. <https://jgs.khu.ac.ir/article-1-3968-fa.html>
۱۱. شاکرمی، کیان، و شکوهی، محمد. (۱۴۰۲). برنامه‌ریزی راهبردی توسعه شهرهای جدید در ایران (مطالعه موردی شهر جدید پردیس). نشریه چشم‌انداز جغرافیایی، ۱۸(۶۵)، ۱۴۱-۱۵۴. <https://ensani.ir/fa/article/581345/>
۱۲. شالی، محمد، محامد خسروشاهی، سید محمود، و جودی، پویا. (۱۴۰۳). سنجش وضعیت شاخص‌های توسعه پایدار شهری در شهر جدید سهند. نشریه جغرافیا و برنامه‌ریزی، ۲۸(۸۷)، ۲۸۵-۳۰۴. <https://doi.org/10.22034/gp.2023.53831.3052>
۱۳. شعاع کاظمی، مهرانگیز، و مومنی جاوید، مهرآور. (۱۳۹۳). آسیب‌های اجتماعی (نویسندگان: تهران: آوای نور.
۱۴. صیدبیگی، صادق، نصیری، محمد، برازان لطفی، سروش، و رسولی، سید حسن. (۱۳۹۸). کاهش آسیب‌پذیری سکونتگاه‌های غیررسمی محله فرحزاد در برابر زلزله احتمالی تهران. فصلنامه دانش پیشگیری و مدیریت بحران، ۹(۲)، ۱۹۳-۲۰۶. <https://dpmk.ir/article-1-257-fa.html>
۱۵. فتحی آشتیانی، علی، الهی، طاهره، و اسماعیلی نسب، مریم. (۱۳۹۸). آسیب‌شناسی روانی. تهران: سازمان سمت.

۱۶. کلانتری خلیل‌آباد، اباذرلو، حیدری، حسین، سجاد، علی‌اکبر. (۱۴۰۱). شناسایی فرایند آسیب‌پذیری شهرها با رویکرد پدافند غیرعامل (چاپ اول). تهران: دانشگاه هنر.
https://julistb.sinaweb.net/article_703884.html
۱۷. محسنی، منوچهر. (۱۳۹۹). جامعه‌شناسی انحرافات اجتماعی، تهران، انتشارات طهوری.
۱۸. محمودی سفیدکوهی، عقیل، طلاکیان، لیلا، و رسولی، سید حسن. (۱۳۹۷). بازآفرینی کالبدی محلات شهری با رویکرد پایداری اجتماعی (نمونه موردی: سادات محله بابلسر). فصلنامه پژوهش‌های علوم جغرافیایی، معماری و شهرسازی، ۲ (۱۲).
<https://civilica.com/doc/764414/>
۱۹. محمودی، آزاده، و پورمحمود، ساناز. (۱۳۹۵). پایداری اجتماعی. سومین کنگره بین‌المللی پایداری در معماری و شهرسازی دبی-مصدر.
<https://civilica.com/l/7167/>
۲۰. مژگانی، پروانه، جهانشاهلو، لعل، حسین‌زاده لطفی، فرهاد، و رجبی، آریتا. (۱۴۰۲). تأثیر اصول زیرساخت‌های شهری در ارتقا سطح رضایت‌مندی شهروندان (نمونه موردی: شهرهای جدید اندیشه و پرند)، نشریه پژوهش و برنامه‌ریزی شهری، ۱۴ (۵۵)، ۲۸۵-۳۰۰.
<https://doi.org/10.30495/jupm.2021.28306.3915>
۲۱. مشکینی، ابوالفضل، قاسمی، کیمیا و حمزه‌نژاد، مهدی. (۱۳۹۳). ارزیابی حس تعلق به مکان ساکنان جدید: مطالعه موردی شهر جدید هشتگرد. فصلنامه علمی-پژوهشی فضای جغرافیایی، ۱۴ (۴۸)، ۴۱-۵۶.
<http://geographical-space.iau-ahar.ac.ir/article-1-1522-fa.html>
۲۲. ملانیا جلودار، شهرام، دانشوری نسب، عبدالحسین، مالمیر، مریم، و رسولی، سید حسن. (۱۳۹۹). سنجش پایداری اجتماعی در محلات مرکزی شهر بابل با رویکرد مدیریت یکپارچه شهری. مجله خط مشی‌گذاری عمومی در مدیریت، ۱۱ (۳۸)، ۸۳-۹۷.
<https://www.sid.ir/paper/515356/fa>
۲۳. وفادار سورکی، رضا، رسولی، سید حسن، و جلیلیان، سجاد. (۱۴۰۱). آسیب‌شناسی مدیریتی توسعه شهرها در ایران. اولین رویداد مدیریت بحران ایران قوی، ۱، ۱-۲۱.
<https://civilica.com/doc/1758577/>
24. Choi, C. G., Lee, S., Kim, H., & Seong, E. Y. (2019). Critical junctures and path dependence in urban planning and housing policy: A review of greenbelts and new

- towns in Korea's Seoul metropolitan area. *Land Use Policy*, 80, 195–204. <https://doi.org/10.1016/j.landusepol.2018.09.027>
25. Korah, P. I. (2020). Exploring the emergence and governance of new cities in Accra, Ghana. *Cities*, 99, 102639. <https://doi.org/10.1016/j.cities.2020.102639>
26. Nguyen, D. S., Schinckus, C., Canh, P. T., & Thanh, C. (2022). Asymmetric effects of global uncertainty: The socioeconomic and environmental vulnerability of developing countries. *Fulbright Review of Economics and Policy*, 2(1), 92–116. <https://doi.org/10.1108/FREP-01-2022-0004>
27. Ramdhani, H., & Subekti, V. S. (2020). Dynamic local political elite in process for proposing regional expansion. *JIP (Journal of Governmental Sciences): Study of Government and Regional Politics*, 5(1), 1–11. <https://doi.org/10.24905/jip.5.1.2020.1-11>
28. Ramli, W. A., Nor, E. B., Zulkifli, M., Taib, A., & Yusop, S. M. (2022). Disaster risk management: An overview of disaster risk assessment in ASEAN countries. In *Sustainability management strategies and impact in developing countries: Community, environment and disaster risk management* (Vol. 26, pp. 15–27). Emerald Publishing Limited. <https://doi.org/10.1108/S2040-726220220000026002>
29. Sugandha, R., Freestone, R., & Favaro, P. (2022). The social sustainability of smart cities: A conceptual framework. *City, Culture and Society*, 29, 100460. <https://doi.org/10.1016/j.ccs.2022.100460>
30. Van Noorloos, F., & Kloosterboer, M. (2018). Africa's new cities: The contested future of urbanisation. *Urban Studies*, 55(6), 1223–1241. <https://doi.org/10.1177/0042098017700574>